

VEČ

GENERACIJ

VKÜPER

STR. 4

SKULTURAJ

SE!

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 17. aprila 2008 ☼ Leto XVIII, št. 16

ČE PAUT VZEMEMO POD PODPLATE...

Če paut vzememo pod podplate, grata Podplatopis. Tak se zovejo tiste tri oddaje, stero je ekipa slovenske televizije gorvzela v Porabji, pa do je na televiziji kazali geseni. Dapa Andovčani so po trikrat dvajstiminutne filme leko pogledali že 12. apriliša.

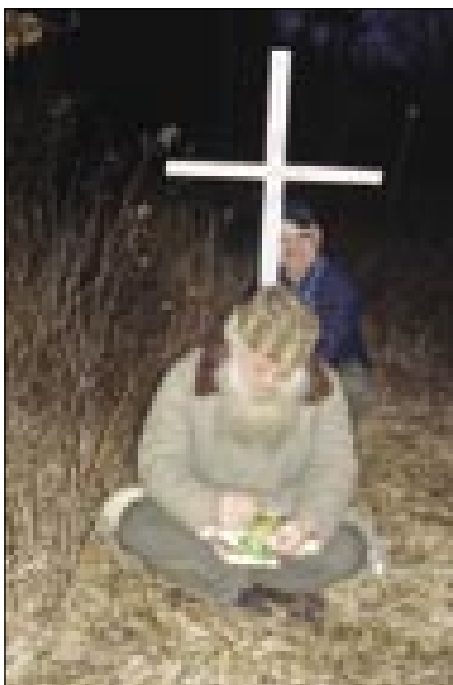
V prejdnoj iži stare domačije, stero prejk ma andovsko kulturno-turistično društvo, se je stisnilo kakšni tresti lidi, se pravi skurok pau vesi, vejpa Andovci kak najmenjkša ves majo samo kauli 70 lidi. Istina, ka so jim ništrni z Gorickoga to pomagali napuniti sobo.

Zbrane je pozdravo predsednik društva pa andovske slovenske samouprave Karel Holec. »Sam gledati film je nej dobro, če ga gledata dva, je že baukše, najbaukše pa je, če nas je dosta,« je pravo pa vcüjdjau, ka ma takšno čutenje, kak gda je ešče pojbič bijo pa so v vesi samo pri ednom ali dvöma rama meli televizor. Te so se sausedge srečali pri tistoj kuči, stera je mejla televizor pa so vküper poglednili kakšen film ali šport.

Režiser pa scenarist oddaj *Milivoj Miki Roš* je pa tapravo, kak se je rodila ideja o Podplatopisi, pa tau to, ka paut pod podplate vzeme pisatelj *Zlatko Zajc*, steroga po tistom, ka najde pa prešte ništerne knjige o Porabji, začnejo srbeti podplati pa mujs mora na paut.

Andovčani med gledanjem filma

Zlatko Zajc pri Črni mlakaj

Prva oddaja (adás), stera ma za naslov *Od granice do cejkera*, notrapokaže Gorenji Senik, malo se spravla z granco, kak so go mogli gnauksvejta pucati, ka ja naj bi sodacke vpamet vzeli, če je nekak ojdo po njej. Pisatelj Zajc malo langa po vesi pa s pomočjauv mladoga pojba - na pau Porabca, na pau Ljubljanča-

na - Edvina pride na porabsko zabadanje, mesarijo. Po dobrom obödi (krvavi šterc, kapüsta pa mesau) pa odide na Janezov brejg, ka bi se pri Ilonki Braunstein včijo, kak trbej iz kukarčnoga lupinja cejker splesti.

Druga oddaja nas popela po stopajaj različni soldačij. Najbole se ešče vsi spominamo na vogrske graničare (határörök), stero bili skurok v vsakšoj vesi Porabja. Njé nam ne pistijo pozabiti stare laktanje, stero skurok vseposedi prazne stodjijo, pomalek na nikoj dejo. Dapa večstau lejt nazaj sta se pri Varaši (Maudincaj) srečala dva velka

šerega. Törki, stero so prejk Rabe steli do Beča, pa krščanski sodacke, stero so njim tau nej pistili. Kak je ta bitka pri Monoštri vögle-dala 1664. leta, si je Zlatko Zajc pogledno v Maudincaj. Če si pa geseni tau oddajo poglednete na televizije, zvejte tau to, zakoj so ga na varaškom slovenskom radi- oni nej vzeli za napovedo- valca (bemondó).

V tretjoj oddaji smo v najmenkšoj vesi, v Andovcaj, gde Zlatko Zajc išče Triglav, najde pa »Mali Triglav«, skalo, stero so člani andovskega društva pripelali iz Triglavskoga narodnoga parka, ka prej če Porabci vsi ne moremo na Triglav, naj en falat te gore pride v Porabje. Tak tau tumači

Karel Holec, s sterim se Zlatko Zajc pogučava v Andovcaj. Brezi granice pa tü to ne moremo ostati, zatok si pogledne en stari bunker iz tisti najüši časov, gda je na eni strani granice bila vogrska, na drugi strani pa jugoslovanska soldačija. Tau, ka tü pa tam živejo Slovenci, je nikoga nej brigalo.

Dapa vse ne ovadim. Poglednite si geseni oddajo na slovenski televiziji pa te zvejte, ali se je Zlatko Zajc dočako, ka bi iz Črni mlak vöpgledno cerkveni križ, vejpa legenda pravi, ka se je v Črnij mlakaj pogroznila ves z lejo malo cerkvijo.

Marijana Sukič

BOGATA DEJAVNOST POKRAJINSKEGA MUZEJA

Pokrajinski muzej v Murski Soboti se lahko pohvali in hvali z dragocenimi eksponati iz daljne preteklosti in privlačnimi stalnimi in občasnimi razstavami, manj pa o njem vedo prebivalci mesta in Pomurja. Zato, da bi s svojo bogato dediščino in dejavnostjo seznanili širši krog ljudi, se je direktorica Metka Fujs odločila za organizacijo novinarskih konferenc. Na prvi letošnji so predstavili program s podarkom na dogajanju v prvi polovici leta. S tem, da se je nekaj zanimivih dogodkov, prireditvev in predavanj že zgodilo, denimo Vezijska in Lončarska delavnica avtorice Jelke Pšajd, predavanje Janeza Balažica Stanje duha. Oris umetnostno-zgodovinskih raziskav v prekmurskih spomenikih in likovni umetnosti; gostovanje hetčških tkanin in vezenin na gradu Strmol, čezmejni projekt z razstavo v Beltincih, Po sledih rokodel-

cev ob slovensko-hrvaški meji; razstava na Univerzi v Varšavi Iz Kološevga kabineta umetniške fotografije, ki je v okviru slovenskega predsedovanja

Svetu Evropske unije in evropskega leta medkulturnega dialoga. Razstava, ki bo na ogled do konca junija, je združena s predavanjem Janeza Balažica K umetnostno-zgodovinskemu značaju Prekmurja med srednjim vekom in sodobnostjo ravno tako v Varšavi. V Pokrajinskem muzeju ureja-

jo Kološev kabinet umetniške fotografije, in sicer v prostoru, ki ga je izbral pokojni umetniški fotograf. Jože Kološa Kološ - njegova dela so predstavili

tudi v Körmentu, ženinem rojstnem mestu - je zapustil blizu 130 tisoč fotografskih negativov, ki jih bodo obdelali in shranili. V Pokrajinskem muzeju so na ogled zgodnja dela akademskega slikarja Franca Mesariča ob njegovi 70-letnici in pol stoletja likovnega ustvarjanja, medtem ko so novejša

slike na razstavi v Galeriji.

V Poletni muzejski noči, 21. junija, bo Srečanje z ljudskimi pisci in glasbeniki in pogovor z dr. Marijo Stanonik, ki bo predstavila knjigo o prekmurski in porabski narečni književnosti.

Pri Muri je naslov razstave, ki jo pripravlja Irena Šavel, predstavljeni pa bodo eksponati, izkopani na trasi prekmurskega dela avtoceste v bližini Lendave. Razstava o delu Franca Novaka naj bi pomenila - tako Janez Balažic - uvod v temeljitejšo predstavitev arhitekta, ki je zaznamoval podobo Sóbote.

Del programa Pokrajinskega muzeja je namenjen prireditvam, ki so letos v Sloveniji ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja. Franc Kuzmič bo v ljubljanskem Narodnem muzeju Slovenije predaval na temo Trubar kot teolog in duhovnik, študijsko razstavo Obrazi Primoža Trubarja pa

bodo odprli septembra. Njeni avtorji so dr. Mirko Juteršek, dr. Lev Menaše, dr. Peter Krečič in akademska kiparka in slikarka, Sobočanka Irena Brunec. Metka Fujs je napovedala tudi izid faksimila Predgovora k prevodu Novega zakona Štefana Küzmiča iz leta 1771. Dr. Zinka Zorko bo septembra predavala o prekmurskem narečju v književnosti. Proti koncu leta bo izšla dvojna 11.-12. številka Zbornika soboškega muzeja.

Pokrajinski muzej v Murski Soboti načrtuje tudi skupni projekt z monoštrskim muzejem Avgusta Pavla. Več o projektu tedaj, ko bodo znane tudi vsebinske podrobnosti.

Pokrajinski muzej ima resne probleme s pomanjkanjem ustreznih prostorov, med katerimi je najslabši v rakičanskem gradu. Urejajo pa prostore v nekdanjem Pomurskem tisku.

E. Ružič

SLOVENSKI PISATELJI MED PORABSKIMI ŠOLARJI

Bil je 1. april; dan šaljivcev mu pravijo. Toda v porabskih šolah so se godile popolno-

Andrej Rozman Roza na odru števanovskega kulturnega doma

ma resnične stvari: v okviru vsakoletnih obiskov v šolah v Sloveniji in izven nje, povsod, kjer se še sliši slovenska beseda, šolarje in učitelje obiskujejo slovenski literarni ustvarjalci pod okriljem več kot štiri desetletja starega gibanja Bralna značka. Danes se sicer

ne delijo več značke, času bolj primerna darila so knjige, zanimive, pisane, privlačne, da bi mladi in najmlajši videli, da je krasno tudi kaj prebrati na papirju ne le na računalniškem zaslonu.

Bil je torej zanimiv 1. april, dan obiskov slovenskih literatov v Porabju. Po tehtnem premisleku, koga povabiti, smo se skupaj z učitelji, Zvezo Slovencev in še kom odločili za prekmurskega pisatelja, pesnika, scenarista in še kaj, Ferija Lainščka, ki že nekaj let ni nastopil v porabskih šolah; prišla je tudi pisateljica Karolina Kolmanič, ki se vsako leto udeležuje nastopov v Porabju in je soorganizatorica dogodka, kot tretjega pa smo (priznam, na mojo željo) povabili Andreja Rozmana Roza, vsestranskega umetnika - pesnika, pisatelja, gledališkega in filmskega ustvarjalca, kate-

rega zanimive pesmi najdejo porabski šolarji tudi v svojih berilih za pouk slovenščine.

Feri Lainšček je nastopil za šolarje in učitelje na gornjese-

Tudi otroci so uživali ob nastopu pesnika in vsestranskega ustvarjalca

niški šoli, Karolina Kolmanič se je srečala z monoštrskimi gimnazijci, ki obiskujejo pouk slovenščine.

Andrej Rozman Roza je nastopil v Števanovcih. Med

porabskimi šolarji (ne pa tudi v Porabju) je bil prvič. Števanovčani so ga pričakali v svojem kulturnem domu. In čeprav ne govori prekmursko

(v šali, ob svoji predstavitvi, je povedal, da je on pravzaprav edini Slovenec, ki je nad predsednikom države - stanuje namreč v Ljubljani, v bloku, v katerem stanuje predsednik

države Danilo Türk - in on je nadstropje - zadnje v bloku - nad njim), je s svojim krasnim nastopom in večšo komunikacijo s šolarji pripravil zanimiv in zabaven program, ob vsej nazornosti in pojasnilih, na koliko načinov se lahko kaj pove, pa verjamem, da ga je večina v dvorani dobro razumela. Smejoči, sproščeni obrazi prisotnih so bili dokaz za to, zame pa še ena potrditev, da se za Porabce, starejše in mlade, svet slovenstva ne sme končati na Muri ali, kot simbolično rečemo, na petanjskem mostu!

Vsakoletna srečanja slovenskih literarnih ustvarjalcev s porabskimi šolarji in učitelji so dobra priložnost za medsebojno spoznavanje, druženje in privzganje pozitivnega odnosa do sodobne slovenske književnosti - tako pri učiteljih kot pri učencih.

Valerija Perger

Den moškov pa medkulturni dialog

Sombotelški Slovenci majo takšo šego, ka ne svetijo samo dneva žensk, liki moški den tō. Etakšoga reda ženske (če rejsan pravijo, ka je moški den vsikši den v leti) pozdravijo moške pa jim želejo dosta sreče pa zdravdja. Zavolo toga, ka takši den vsikšo leto

potejn pa nas küšniti, pa pistiti spaudnje lače srejdi dnevne sobe brez toga, ka bi je dobili za pau vōre v glavau.

Sombotelško društvo trn' dosta programov má v ednom leti. Eške dobro, ka na tēj srečanjaj flajsne rokē vse s fotoa-

Muslimanke si morejo dostakrat skriti obraz

geste, si morejo vsikšo paut nikši ovaški dar vōzbroditi. Sombotelški moški pa dobro vejo, ka majo takše ženske, štere je ne njajo brezi prese- nečenja (meglepetés).

Ka je tau presenečenje bilau, eške ne ovadim vō, pa tau tō nej, zakoj sem na začetek svojga pisanja tisto špajso rejč napiso. Poglednimo vse po redej. Oprvin je moške pozdravila predsednica sombotelskoga društva *Ibohya Dončec*, štera je pravla, ka gnes več ženske neškejo, ka bi moški na mrazi trpeli kak štirideset mantrnikov, rimski sodakov v indašnji cajtaj, šteri so ranč kauli toga dneva svoj svetek meli. »Dobro vejmo, ka brezi nas, žensk, bi nej mogli živeti. Vejmo tau tō, ka od nas ne čakate rauže pa parfūme, liki čakate malo razumevanja pa potrpljenja. Želejte si ležati v foteli pa gledati futbol, spiti špricer ali pivo brez toga, ka bi vas gřdau gledale, ške te pojediti veuki krū, nama- zanoga z žirom pa z lūkom,

paratom dojvzemejo. Prvi tau kejpov, šteri so bili napravle- ni v lanjskom leti, so si člani društva poglednili že na den žensk, zdaj je bilau na redej drugo polonje leta. Navzauči so se spominali na trodnevno prauško v Sloveniji, gdé so zvün cerkva eške dosta kaj lej- poga vidli, na priliko Škocjan- ske jame, Doberdob, Tehniški muzej v Bistri ali Pršutarno s posušenimi šunkami. Na steni so leko vidli kejepe od Narod- nostnoga dneva v Somboteli, od spejvanja domanji žensk v srbskoj Subotici pa na konci od Miklauša tō.

Moški so nej bili gvūšni, zakoj jim je trbōlo vsejm na eden kúp sejti. Gda pa se je začnila arabska muzika, pa so se dveri oprle, so včasik znali. Tri lejpe mlade dekile so prišle v ižo pa malo več kak frtau vōre plesa- le trebušni ples (hastánc). Ni- starnim so se oči tak oprle, ka so je dolgo nej zaprejtí mogli, nistarni pa so si brodili, kak fajn bi bilau edno od deklin zgrabiti pa malo poaupati.

Zakoj sem piso od medkultur-

noga dialoga ali komunikaci- je med kulturami? Sombotel- ske ženske so zvün toga, ka bi moškom veseldje naredile, brodile na tau tō, ka je tau leto, 2008 leto spoznavanja med ovaškimi vōrami, mišle- nji pa narodi. S plesom so ste- le malo nutpokazati islamsko kulturo, štera je na svejti vsig- der bole krepka. Nej dolgo so sveti Oča tō povōdali, ka gnes na svejti že več muslimanov geste kak katoličanov, pa má tak ta religija največ vōrni- kov. Depa odpelajmo se nazaj k plesi. Trebušni ples je eden najstarejši plesov na svejti. Oprvin so ga plesali na Tōr- skom ali v Egipti. V tisti časaj so bile pa so eške gnes ženske v islamskom svejti nazajpotis- njene. Arabske ženske so inda samo med seuv trebušni ples plesale pa so druga drugo včile. V indašnji cajtaj so deklile plesale kauli kuste ženske, ka bi ji pokazale, kak naj dela, gda de rodila. Zakoj pa majo drauvne peneze na gvant za- šito? V staroj Grčiji je mogla sneja, šteroj so nej mogli erbo dati, plesati za drauvne pene- ze, štere so zavolo gvūšnosti zašile na svoj gvant. Plesice so poznale umetnost pa znanost tō, ka bi bole leko prijale svo- jim gospodarom. Gda je prišla krščanska vōra, so nej njali, ka bi se z nagim trbūjom plesalo v Evropi. V modernom cajti pa so v Meriki pred stau lejta- mi pá gorprišli, ka bi se trbōlo trebušni ples včiti pa lidam kazati. Gnes se na Vogrskom leko na dosta mestaj vči, 6-7 lejt stare deklile se že tō leko s tem plesom spravljajo.

V imeni vsej moškov se eške gnauk zavalim našim som- botelskim ženskam, ka so tak lejpi program za nas vōnajšle. Obečale so, ka za prišesnjō leto tō nika vōzbrodijo pa tau tō, ka kleti do gvūšno prva zač- nile si glavau bejliti, nej ka bi zamidile den moškov (mantr- nikov).

-dm-

Pismo iz Sobote

GREDE

Lüblene moje, dragi moji, znouva je med nami sprtolejt. Pa s tejm so grede tō prišle na red. Vejmo, ka pounite pa eške trno dobro pounite, ka skur vsikšo leto pišem od toga. Pa od toga tō, kakšno nebesko velko delo ma z njimi moja tašča Regi- na, trno čedna ženska. Zakoj bi tou sprtolejt naj ovak bilou? Depa vse vküper se je začnilo že pred ednim mejsecom. Te je začnila v tegline nut sejati semen za paradajs pa papriko. Tou je vekše delo bilou, kak cejlo njivo kukarce posejati. Na, gda je tou semen bilou v zemlej pa v teglinaj, se je začnilo drugo delo. Tou pa zatoga volo, ka se Zemla süče kouli Sun- ca. Pa zatoga volo je sončna sveklina nej vsigdar na ednom mesti. Tak oprvin svejti nut na okno v künji, popoudnevi pa na okno v prejdnoj iži pa tak tadale. Ja, cejle dneve že ojdim s teglinami iz sobe v sobo pa je nastavljam na tista okna, na stera sunce nut svejti. Depa tou je nej sloboudno samo tak prousto nositi po rami. Nej, sploj nej! Vsigdar se z meuv kori, ka tou drouvno paradajsovo pa paprikino bildje preveč brž nosim es pa ta pa je trousim. Zat' je moram vcejlak poma- lek nositi, kak bi po djajcaj odo. Gda je na nouvo okno doj skladem, je una vcejlak namili nagučavle, ka je rada ma, ka naj lepou rastejo, ka dosta pouva bou iz nji. Ranč tak se zgu- čavle kak s kakšnim vcejlak malim detetom, ka eške nika ne razmej.

Zvün toga pa sam njoj že mogo vred vzeti njene grede. Inda je vcejlak bila na tou vdardjena, ka de mejla vse bio, eko pa vse takše. Nikšnoga čemera pa nej kakšoga praja je nej tori- la po gredaj. Tou leto je že malo ovak. Zat', ka so njoj nikšni žuti pužaki skur cejli pouv na nikoj djali, zdaj mujs trbej te požake na nikoj djasti. Tak zdaj mujs po vsej gredaj čemer toriti, naj nede več kvara. Po tistom sam mogo šalato po- lejvati z nikšno čüdnov vodouv, ka de se bole svejtita pa ka bole brž velka grata. Eške isti den sam že vōzmero, kelko de leko nut v grede sadila tou, ka zdaj na oknaj raste. Ja, ne- besko silo je delala. Na drugi den sam že mogo saditi mlade krumpline, samo naj de je mejla prvin kak pa sousedge. Vse sam obredo, kak je škela. Depa eške tadale kouli guči, kak bi una mejla dosta lepše grede, če bi ge nej biu takši manjak.

Včera sam njoj mogo prinesti nikšno knigo. Tam v njoj nut vse piše, kak trbej grede delati, kama kaj saditi, kama kaj posejati. Eške prva kak smo spat šli, je prišla k meni. Pa mi je prajla, ka trbej grede vcejlak na nouvo naprajti. Pa tiste krumpline vōskopati pa je na drugi kraj saditi. Grede pa mo- rajo biti obrnjene nej od sövera na djug, liki vcejlak ovak.

Lüblene moje, dragi moji, leko si samo brodite, kelko pa kak sam spau tou nouč. Prekuno sam tisto knigo stou pa stoukrat pa mojo pamet tō, ka sam njoj jo prineso. Zdaj pa gledam vō nad okno na njene grede. Gledam pa si brodim, ali sam zmejšani ge ali pa una. Znan ge bole kak pa una. Že mi zapovedavle naj krumple vōskopam, naj grede ovak redim pa ja bou nazaj vse eko pa bio. Ge jo pa bougam pa že dem v grede. Ja, ge sam bole zmejšani. Lepou mi bojte pa naj vam grede dajo dober pouv, ge dem okpatat, kopat pa eške kaj drugoga delat.

Miki

OD SLOVENIJE...

Predsednik Türk obiskal še Avstrijo

Po Italiji in Madžarski je predsednik republike Danilo Türk, odkar je decembra lani prevzel svoj položaj, obiskal še eno sosednjo državo, in sicer Avstrijo. Z avstrijskim predsednikom Heinzem Fischerjem sta se strinjala, da državi še nikoli nista imeli tako dobrih odnosov. V dvostranskih odnosih ni problemov, so pa dolgovi še iz časov Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Ostaja tudi nerešeno vprašanje dvojezičnih napisov na avstrijskem Koroškem, »mislim pa, da je problem rešljiv«, je poudaril Türk po pogovoru z avstrijskim predsednikom in na slovensko manjšino naslovil poziv, naj razmisli o »novem formatu svojega delovanja«. Dodal je, da bi bila morda potrebna krovna organizacija za manjšino v Avstriji.

Na obisku v Sloveniji jordanski kralj Abdulah II

Predsednik republike Danilo Türk je na Brdu pri Kranju na delovnem obisku gostil jordanskega kralja Abdulaha II., s katerim sta potrdila odlične odnose med državama in se zavzela za njihov nadaljnji razvoj, predvsem na gospodarskem področju. Pozornost sta posvetila tudi razmeram na Bližnjem vzhodu, kjer je Jordanija pomemben dejavnik. Abdulah II. je v zvezi s tem izjavil, da sta slovenski predsednik in Slovenija trenutno v Evropski uniji v edinstvenem položaju, unija pa bi lahko odigrala ključno vlogo pri zbliževanju partnerjev za mir v bližnjevzhodni regiji. Türk in Abdulah II. sta načela tudi vprašanje gospodarskega sodelovanja, ki ga je po besedah predsednika republike možno še razviti. Jordanski kralj, ki ga je spremljala kraljica Rania, se je sešel tudi s predsednikom slovenske vlade in predsedujočim EU Janezom Janšo.

Več generacij vküper

Gnesden je že malo taši družin, gde tri ali ešče več generacij žive vküper. Leko, ka v nedelo, gda kauli staula sedijo, iz sklejce mesau brž sfali, dapa gda delati trbej, tam delo tö bola dé, ka ji je več. V Števanovci v Broužini družini štiri generacije živijo vküper. Broužin Karči z že nauv, njegva tašča (anyós), sin z ženauv pa dva vnuka.

Tau je vsevküper sedem lidi. Gda sam se pri nijj tapelo, moški so ranč orali. Gazda, Broužin Karči so naprej pred traktorom šli po brazdi, sin v traktori sejdo, vnuk pa na plügi. Tau moram pogledniti, sam pravo sam sebi, pa sam stano z autonom. Okno dolapotegnem pa tak začnem spitavati gazdo, Broužinoga Karčina.

• *Velko njivo ste gorazorali, ka vse te sadili?*

»Krompiče.«

• *Te dosta krompičov ponücete vi edno leto.*

»Dosta nas je, pa radi je mamu, zato pa vsakšo leto spoj dosta krompičov posadimo. Za tau njivov, ka smo go zdaj zorali, tam pa en hektar pšenice pa tritikale mamu posejano. Zdaj, dočas ka ešče ladamo, pa mladi pomagajo, dočas delamo. Neškemo tazapistiti, zato ka sto vej, ka ešče bau. Štiri svinje pa edno kravo mamu, tak ka sildje trbej.«

• *Zaka držite tau edno kravo?*

»Za volo mlejka pa za volo gnoja.«

• *Sto opravla kravo pa svinje, če vsakši v službo odi?*

»Vejpa sedem nas je, tak ka nekak je zato vsigdar doma, če je ranč delavan den. V soboto pa nedelo smo pa tak vsi doma.«

• *V nedelo, gda kauli staula sedite, je nej stejska?*

»Če vsi kauli staula škemo sest, te sto na sarteu trbej po-

tegniti, naj vsakši mesto ma.«

• *Kak tau, ka s traktorom rudjeta, pa itak ste trdjé? Ranč tak, kak če bi konja poganjali.*

»Dja naprej dem pa kažem, gde ta pa kak naj dé traktor. Sin traktor vozi, vnuk je pa ozark, pa če je tak, ka plüg nede notra v zemlau, te gora stane na plüg. Če trbej, te ešče dja tü. Zato, ka je tü zemla

Tri generacije družine Dončec, (z leve) dedek Karči, vnuk Martin in sin Atila

trda. Najdejo se taši kamenji kak moje dve pasnice. Slaba je zemla, zato go trbej fejest gnojiti. Sedemkrat smo pelali vö gnoj.«

• *Pri vas je tak kak na marofi. Z ednim traktorom samo rodjeta, z drugim pa gnoj vozite.*

»Leko bi tau delali z ednim traktorom tü, samo s šterim gnoj vozimo, tistoma je nej dobra hidraulika, ne more z njim plüg zdigniti. Niše dele smo steli küpti gnauk za traktor, pa te se je tak posrečilo, ka cejli traktor smo leko küpili. Tak zdaj te dva mamu.«

• *Vidim, ka mate električnoga pastira kauli njive potegnjenoga.*

»Brezi tauga ne moreš nika nej pripauvati. Tak sva goraplačala z vnukom.«

• *Zaka?*

»Zato, ka ga je divjačina raztrgala, müva sva ga pa nazaj stela zvezati. Nejsmo znali, ka

je že telko vöra, pa je automatika notrazakapčila. Tak naja je strausilo, ka sva skur nej vküspadnila. Ešče zdaj mi je drvena rauka.«

• *Ka je vaša žena vkübra-la za vami, gda ste orali?*

»Repo, ka je ešče od lani v zemlej ostala. Tau se ešče leko s svinjami spolaga. Mi svojo repo sadimo vsigdar, zato ka je baukša kak bautina. Bau-

plüg dobro maš notrapostavleno, pravijo taši, šteri se razmejo k tauma. Tau je tak?

»Če nejmaš dobro notrapostavleno plüg, te je tisto samo mantranja, pa ranč ne moreš redno zorati, zato, ka ne obrače tak, kak bi trbelo. Po brgej orati je dosta bola žmetneje, kak na raveni. Zato ka gnauk etak stoji traktor, gnauk pa tak.

Müva s sinaum postavla plüg. Eden red vrežam, pa če nej dobro, te znak skričim sinej, naj nika zošrajfa pa postavi, če nej dobro, te ešče gnauk. Tau je velka pomauč, zato ka mi nej trbej vö s traktora skakati. Oča, on mi pa kaže gde ta pa kak naj dem. Vidiš, zato demo mi trdjé orat.«

• *Če ste trdjé, te tam že eden prejdjen mora biti.*

»Pri nas je tak, ka vsakši je prejdjen, vsakši zapovejda, leko ka ga niške ne

poslüša, dapa tau je že druga stvar.«

• *Martin, ka si ti leko pomago oči pa dejdeki, gda ste orali?*

»Dosta vse. Dja notrapostavljam plüg, pa tau, kak globko naj rodjé.«

• *Vozo si že traktor?*

»Dostokrat probam, pa se pelam z njim. Najbola sam te na pomauč, če oča vezne s traktorom. Tašoga reda te namé posedi notra v drugi traktor, pa ga dja vöpotegnem. Istino, bilau tak, ka sam traktor tak naglo potegno, ka sam ga skur nej rancvtrgno.«

• *Gda osnovno šaulo končaš, ka baudeš, traktorist?*

»Tadale mo se včijo, dapa tak sam že pravo oči, ka eden traktor vsigdar mora ostati. Kakoli se vönavčim, dja mo s traktorom doma zato vozo pa delo. Zato ka velko volau mam zatau.«

Karel Holec

»Eške dosta kaj znamo«

Kovaštvo

Inda svejta, gda eške nej telko avtonov bilou eti pri nas, tüdi šlosarov (avtomehaničkov) nej trbelo telko kak gnes. Tistoga časa so tou nalogo opravljali kovači. Nej bilo vulkanizer-

či, šteroga bi Vam rada nutpokazala. Tou je *Franc Franko iz Puconec*.

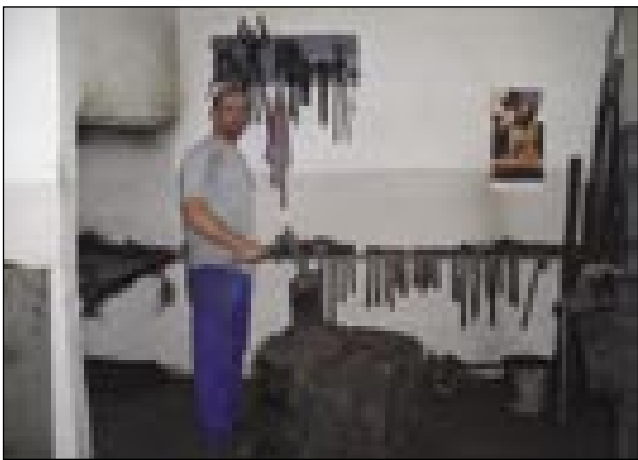
Gospod Franc so se včili najprlej pri svojom oči, šteri je tü kovač biu. Eno leto se je pri

pout s sebov eške peč pa nakovalo pripela pa pomali dela. Kakši cvek Vam gvüšno brez problema napravi. Takši fejest fajngospod so té puconski kovač, ženo pa eške bole fajngmajo, ka skouz z njimi ide pa kaj pokazati.

Kovačij, ka eške redno delajo, je bole malo. Dober kovač je eške *Cigütov Miran iz Martjanec*, šteri trno dosta dela, pa je tüdi eden tej kovačov, ka po oči tradicijo v familiji dale pelajo. Miran Vam takši lejpi plot napravi, ka nete mogli vörvati. Tomi se rejsan pravi umetnostno kovaštvo.

Kovača najdemo tüdi v *Rakičani*, in sicer *Šebjana*. Tüdi tü delata obadva, oča pa sin. Delajo

pod Celec pravijo, ka so nej trno vole meli za kovač biti, ali so mogli biti. Vse vküper so pa te ta pistili, gda je trbelo za obrt redno knjigovodstvo (*könyvelés*) voditi. Pravi, ka je te rajši v penzijo šou. Kovačija eške stoji, pa eške je v precej dobrom stanji. Notri je še vse: nakovalo, stari meh, stara pa nouva šker. Pravi, ka

Cigüt Miran v kovačnici

skih delavnic, zato ka guminov tü nej bilou. Trbelo je pa na vsakši lesenim potač šinje gor potegniti. Tüdi konje je trbelo podkavati. Zato so trno velko vlogo tistoga časa glijkovači na etom svejti špilali.

Vsakši kraj je meu bar enoga ali celou več kovačov, šteri so delali vsefelé: poljedelska orodja (škir za pavre), kovanedele vozov (kaule), orodja za dela v vinograde, cveke, opremo za iže zidati pa eške kaj. Poleg toga so pa mogli biti tüdi malo živinozdravnika (tjarc, koršmit), gda je trbelo kakšomi konji zvrčiti beteg na kopiti. Fejest dobro so pa tüdi zobovje vprežne živine poznali. Zavolo toga, ka so kovači dosta vsega mogli znati, so tüdi mogli končati podkovsko šolo in meti mojstrski izpit (*vizsga*), ka so sploj leko kaj delali. Takše šole so bile v Ljubljani, Maribori, Zagrebi pa Grazi.

Obstajali sta zvečine dve vrsti kovačov: tisti, ka so škir delali, pa tisti, ka so podkavali. Zvekšoga so pa tak ali tak vsi vse delali. Vsakši kovač je pa najprej kak inaš nindri začno, ka se je kcoj navčo. Največkrat so se podje doma pri svojom oči včili. Tak je bilo tüdi pri kova-

njem kcoj včiu, te pa eške dve leti pri kovači Cigüt Franci v Martjancaj. Pomočniški izpit (*segédvizsga*) je napravo v Maribori, šou k sodakom, kak tistoga časa vsi mladi podje, te pa delo na Bliski v Soboti. Leta 1969 je doma odpro obrt (kovačnico), poleg toga pa je biu med leti 1984 in 2000 eške

Nakovalo iz leta 1912 v Puconcaj

hišnik na puconskoj šouli tü. Gospod Franc dela in odavle izdelke domače obrti iz kovine: svejčnike, stojala za marele, bürkle, klüče za vodou s stüdenca gemati,...Leko ga pa vidimo tüdi na vsakšoj prireditvi, gde se zberé več roko delcov, na turističnij tržnicaj, pa tak dale. Pa ka nete mislili, ka on tam samo stoji! Vsakšo

pa tüdi strojno ključavničarstvo, pomali pa probajo tüdi z umetnostnim kovaštvom.

Dosta pa je prazni kovačij, gde eške dosta opreme (*felszerelés*) notri najdemo. Pa tüdi dosta znanja pri lidaj, šteri so v njij delali. Takša kovačija stoji v *Pečarovcaj pri Celecovom Ernesti*. Tüdi tü je šla obrt iz očo na sina, liki gos-

Franc Franko pri deli

se je pri njij delalo vse, samo podkovska dela nej, ka te več nej telko konjov bilo. Fejest vrla ženska so pa tüdi njegva žena, štera je vse z njim delala, tüdi švasala, če je trbelo. Pravi, ka eške gnes den šinje na potač gor potegne, če bi trbelo. Tak, vidite, modernizacija je dosta spremenila na etom našom svejti. Gnes den kovači eške majo dosta dela, liki bole umetnostna. Konjov več skoron nega, ka vsi vse s traktorami delajo. Tak so kovaške delavnice pomali začnili dojzapejtrati približno v osemdesetij lejtaj 20. stoletja, gda so že skoron vsi leko novi traktor kúpili.

Jasmina Papić

(Podatke zbrala avtorica za potrebe projekta *Craftattract - tradicionalne obrti - nove atrakcije za kulturni turizem, Interreg IIIA, Sosedski program Slovenija - Madžarska - Hrvaška 2004 - 2006, ki ga za Pomurje izvaja Pokrajinski muzej Murska Sobotka*)

... DO MADŽARSKE

Ivo Sanader v Budimpešti

Hrvaški premier Ivo Sanader je 8. aprila obiskal Budimpešto. Na pogovorih z madžarskim predsednikom vlade Ferencem Gyurcsányem so bila na dnevnem redu skoraj enaka vprašanja kot na lanskem majskem skupnem zasedanju dveh vlad. Madžarska želi v naslednjih dveh-treh letih svoje plinovodno omrežje povezati s podobnim hrvaškim omrežjem. S tem bi bil za Madžarsko dosegljiv plinski terminal, ki se bo kmalu zgradil na Hrvaškem, hkrati bi se zmanjšala tudi odvisnost Madžarske od ruskega plina, ki prihaja k nam preko Ukrajine. Ferenc Gyurcsány je izjavil, da bo do leta 2010 izgrajen visokonapetostni električni daljnovod, ki bo povezoval mesti Osijek in Pécs. Premier Sanader je najavil, da bodo do decembra dokončali še potrebna dela na avtocesti Zagreb-Reka. Če se bodo zgradili še manjkajoči odseki na madžarski strani ter novi most na Muri, bo tudi Budimpešta vključena v evropski prometni koridor V/b.

Programi, prireditve

- 25. aprila bo v Budimpešti potekala 10. seja Madžarsko-slovenske manjšinske mešane komisije, ki spremlja uresničitev nalog, ki izhajajo iz sporazuma o zaščiti manjšin, ki sta ga državi podpisali 1993. leta
- 26. in 27. aprila bosta dve skupini, ki delujeta pod okriljem Zveze Slovencev na Madžarskem, gostovali v Šempasu pri Novi Gorici. Komorni pevski zbor, ki ga vodi zborovodja Tomaž Kuhar, bo sodeloval na sobotnem koncertu ter nastopil tudi v nedeljo skupaj z domačim zborom v tamkajšnji cerkvi. Člana gledališke družine Nindrik-indrik bosta nastopila s kratko igro v narečju, ki jo je na oder postavil Milivoj M. Roš.

Skulturaj se!

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (ŠOU) je že pred več leti mesec marec imenovala za mesec kulture. Akcija je bila izmišljena za popestritev kulturnega življenja študentov. V tem mesecu ŠOU pripravlja za študente vrsto zanimivih kulturnih, glasbenih, gledaliških, filmskih ter drugih dogodkov, ki so večinoma brezplačni. V programih se predstavijo in aktivno sodelujejo akademije in fakultete Univerze v Ljubljani.

V množici programov vsakdo lahko najde kaj zanimivega zase. Študentje si lahko ogledamo razstavo del študentov likovne umetnosti, razstavo fotografskega natečaja, filme na filmskih večerih, gledališke predstave študentov Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, udeležujemo se lahko različnih kulturno-umetniških delavnic (glasbenih, plesnih, bobnarskih itd.), literarnih večerov, v okviru programa Spoznaj svojo deželo pa so lahko ljubljanski študentje поблиžje spoznali Prekmurje. Obiskali smo lahko tudi koncerte vseh vrst. Na večeru Akademije za glasbo smo se lahko sprostiti ob prijetni klasični glasbi, poslušali smo lahko revijo študentskih pevskih zborov, tisti, ki pa so bolj navdušeni nad rock glasbo, so lahko šli »žurat« na predizbore in na zaključni koncert velikopoteznega tekmovalnega tako imenovanega Rock izziva, kjer tekmujejo mlade, amaterske skupine. V letošnjem letu so v okviru meseca kulture prvič priredili tudi teden odprtih vrat muzejev. Od 10. do 16. marca so lahko vsi študentje brezplačno obiskali 18 muzejev v Ljubljani in okolici. Čeprav večina ljudi misli, da so muzeji dolgočasna mesta, sva bili s prijateljico Bernadette, najbolj navdušeni nad to priložnostjo, ki sva jo poskusili čim bolj izkoristiti. Odločili sva se, da obiščeva nekaj muzejev.

Najin prvi cilj je bil Mestni muzej Ljubljane, kjer sva si ogledali novo stalno razstavo z naslovom Obrazi Ljubljane, ki predstavlja razvoj Ljubljane od prastarih časov do danes. Predstavljene so preobrazbe Ljubljane med zgodovino, zakladi, razmerje med naravo in mestom, kako se je spreminjal položaj moških in žensk, otrok in mladostnikov skozi čas. Dobimo lahko vpogled

Preprosta, a draga celica

v razvoj gospodarstva na območju današnje Ljubljane in v politična dogajanja, ki so zaznamovala tudi razvoj prestolnice. Na koncu razstave pa najdemo še nekaj aktualnega, razvoj prometa in današnji promet v Ljubljani in v Sloveniji. Moram se strinjati s skeptiki, ki trdijo, da so (bili) muzeji ponavadi dolgočasni, ampak moje izkušnje kažejo na to, da se tega dandanes v vsakem muzeju zavedajo, in se poskušajo opremljati z dodatki, ki razveselijo obiskovalce. V mestnem muzeju lahko tako izbiramo med različnimi dokumentarnimi filmi, katerega bi si radi ogledali. To lahko storimo s pomočjo interaktivnega ekrana. Ena zelo zanimiva naprava se najde na razstavi

prometa. Prek slušalk lahko v tistem muzeju poslušamo hrup prometa v različnih predelih mesta. To je lahko zelo osupljivo doživetje, saj se kot udeleženci prometa sploh ne zavedamo, kakšni obremenitvi je izpostavljen naš sluh. Na napravi je napisano, do katere mere ne škoduje hrup našemu zdravju. Zanimivo in skrb vzbujajoče se mi zdi, da je hrup prometa v skoraj vseh

predelih Ljubljane večji od dovoljene mere.

Po tem, bolj resnem muzeju, sva si ogledali Hostel Celico, ki pravzaprav ni muzej, a si ga kljub temu lahko vsakdo ogleda, kajti vsak dan ob dveh organizirajo vodeni ogled. Posebnost hostla je, da je stavba služila več kot sto let kot nekdanji vojaški zapor, ki so ga po letu 1991 začeli prenavljati in mu iskati novo funkcijo. Pri prenovi je sodelovalo več kot 80 domačih in tujih umetnikov. Rezultat govori zase, hostel je danes priljubljen tako med mladimi turisti kot med poslovneži in novoporočenci. Hostel Celica je najsodobnejši hostel v Sloveniji in eden najlepših hostlov na svetu. Nekateri sobe so ohranile videz celice, saj imajo enake para-

metre, in so unikatno izoblikovane. Vendar so večinoma prilagojene zahtevam današnjih gostov, a z minimalno opremo. Na vodenem ogledu so nas pustili v te celice, in smo si lahko vse natančno pogledali. Celice so dokaj prijetne in zelo različne. Ni dveh enakih celic. Med njimi se najde od preproste, z belimi stenami, do bogato okrašene, a ne bogato opremljene! Naj

bi bilo res edinstveno doživetje prenočevati v teh celicah.

Vodič ogleda ni zamolčal, da imajo tudi višje cene kot hosteli približno enakega nivoja v drugih državah. V njihovi ponudbi so celice najdražje, navadne sobe spadajo v cenejšo kategorijo, najbolj poceni pa so skupna ležišča, ki so primerna za tiste, ki potujejo sami in se radi družijo z drugimi popotniki. Družinam ponujajo apartmaje.

Razen gostinske dejavnosti ima hostel tudi druge profile. V seminarjskih prostorih prirejajo razna srečanja, novinarske konference, okrogle mize, delavnice.

Hodnik hostla služi kot galerija, kjer so različne razstave, v gostilni pa redno prirejajo tudi koncerte. Na vodenem ogledu sem dobila vtis, da je Hostel Celica prijeten prostor za druženje z drugimi ljudmi, priporočam ga lahko vsem popotnikom.

Za nedeljsko razvedrilo sva se s prijateljico odločili, da si ogledava Muzej novejšje zgodovine, kjer je bila poleg stalne razstave odprta še občasna. Ta je predstavila slovensko meščanstvo od vzpona nacije do nacionalizacije (1848–1948). Vse plati meščanskega življenja so predstavljene, prehranske navade, kuhinja, svet žensk, smrt in pogrebni obredi, rojstvo in krst, poroka, telesna

kultura in šport. Počutila sem se kar domače v muzeju, saj sem na razstavi odkrila nekaj predmetov, ki so mi znani iz babičine hiše. Toda tudi izdelala sem marsikaj, kar me je presenetilo. A ste vedeli, da je bil ustanovitelj tovarne proizvajalca znanih Puch motorjev Slovenec, Janez Puh?

O še danes stoječem nebotičniku v Ljubljani, ki je bil zgrajen leta 1933, sem vedela, da je bil v tem času velik dosežek za slovensko arhitekturo, in je bil najvišji nebotičnik na Balkanu, nisem pa vedela, da je bil devetimi najvišjimi v Evropi.

Stalna razstava predstavlja slovensko zgodovino od prve svetovne vojne do osamosvojitve. Zanimivo se mi je zdelo primerjati slovensko zgodovino z madžarsko. Tudi v tem muzeju poskrbijo s filmi za popestritev razstave. Strašno je bilo videti posnetke osamosvojitvenih bojev, in čudno se je zavedati, da se je vse to dogajalo, ko sem bila stara štiri leta. Še bolj čudno je, da je to že del zgodovine.

Prepričana sem, da je v Ljubljani še veliko muzejev, ki so zagotovo vredni ogleda, a je teden odprtih vrat žal, prehitro minil. Bova pa naslednjic nadaljevali svojo potovanje skozi slovensko kulturo. Žalostno je, da sem imela v vseh treh muzejih oziroma institucijah občutek, da sva samo medve navdušeni nad muzeji. Ugotovila sem, da je zanimanje ljudi, tudi študentov, dokaj skromno. Upam, da bo ta iniciativa, ki študentom omogoča brezplačen vstop v muzeje, pripomogla k temu, da bodo vzljubili te ustanove.

Toda teden odprtih vrat muzejev predstavlja samo en del vseh prireditev, ki so prirejani posebno za študente. Mesec kulture, ki so ga poimenovali Skulturaj se, ponuja edinstvene priložnosti, ki bi jih morali vsi študentje, koliko se da, izkoristiti.

Dragica Gašpar

OTROŠKI

NAŠA ZLATA RIBICA

Svejt je čüudno vküper napravljeni. Lidge ne vörvlejo najbole, ka bi se godili čüdeži.

Depa po drugoj strani bi trno radi bili, ka bi se godili. Te je pa spoj nej čüudno, ka v zlate ribice ne vörvlejo, bi je pa radi meli bar v bližnjom potoki.

Pa ništerni ranč ne vejo, ka una rejsan tam živé.

SVEKLINA

Vej se, ka v velkoj vročini človek nikšne vole nema za kakšo delo. Ranč nema vole, ka bi si zdihavo. Kuman čaka, ka večer pride, ka se razladi. Pa je ranč tak z drugimi živimi stvarmi. Pa z ribami tó. Pa z zlato ribico je tó tak.

Bila je takša vročina, ka se je zrak vcejlak dola stavo. Stisno se je doj k zemlej, ka je vse spalo, vse si je eške kuman zdihavalo. V potoki zlate ribice se je voda tak gor segrejala, ka bi skur leko dajce nut sküjo. Ribe so eške kuman lampe opejrale. Nešterne so že skur trbuj gor obračale. Sunce pa je segrejavalo, njegva sveklina pa skur vsikšoga oslepnola. Ribe so veliko nevolu mele. Pred tou vroučo sveklino so se potegnole nut pod korenje stare vrbe pa djauše. Depa preveč malo je bilou toga korenja, za vse ribe. Tak so edne ostanola na toj vroučoj sveklini pa trpele, trpele. Kuman, rejsan kuman so čakale, naj nouč obime zemlou, ka se razladijo. Pa tou so tó čakale, ka se malo vönaspijo. Vej so pa trno snene bile od vroučoga sunca, od skur gorzavrete vode.

Pomalek, trno pomalek se je sunce vleklo ta za brejg. Pa gda je odišlo za brejg, je nej kaj boukše bilou. Eške tadale vrouče, samo tiste slejpe sveklina je več nej bilou.

- Eške malo pa nouč pride, po tistom se dun spočinemo. Tak mo spale kak bujte, - je ribam davala volou do žitka zlata ribica.

- Če ti tak povejš, de gvüšno tak, - si je kuman zdihavo stari krap.

Pa tou je bilou vse, ka je leko povedo. Druge ribe pa so ranč tou nej mogle prajti. Depa nouč vsigdar za dnevom pride. Pa je tisti den gnako bilou. Spadnola je nouč. Mejka pa malo bole ladna, kak je biu den. Ribe so začnole zejvati. Trno veliko volou za spat so doubile. Pa bi odišle spat, če ...

Ja, ribe bi spale, če bi nej prišla edna druga sveklina. Na nebo se je privlejkó pun mejsec. Tak je biu velki, tak je biu svekel, skur kak bi den biu. Zat pa, ka ribe ne morejo zaprejtí oči, so spatí tó nej mogle. Zdaj je eške nevolu prišla v potok. Nej pa nej pa nej mouč spatí. Ribe so se premetavale po vodej, kak bi se njim pomalek mejšalo.

- Pa si prajla, ka mo spali kak bujtí, - se je z zlato ribico korila kusta riba.

- Ka naj zdaj naredim, če pa tak svejti. Naj mejsec doj vgasnem, - se je za sebe gor gemala.

Lagva vola se je naselila v potok. Mejsecova sveklina pa je sijala vse bole pa vse bole krepko. Zlata ribica je brž začnila brodití, ka naj naredi. Kak naj ribam nouč stvouri, ka do spale? Rejsan, ka je čalejrska riba, depa una samo želenje spuni, gda je zgrablena. Brodila je pa brodila, pa pitala mejsec.

- Mejsec, zgrabo si me v tou tvojo sveklino. Dun me püsti iz tej sveklina pa ti želenje spunim, - ga je nagučavala. *- Tvoje želenje pa ja bou,* ka več ne boš sveklino na zemlo piščavo.

Druge ribe so jo poslušale, mejsec pa nika. Eške bole je svejto. Dokejč je nej pred njega prišo kusti čaren oblak. Sveklina je doj vgasnola. Pa je prišo eške drugi oblak. Ribe so začnile nazaj zejvati. Napou snene so se zavalile svojoj zlatoj ribici, ka je tak naredla. Depa nagnouk se je oblisnola, pa eške gnouk pa tretjč pa štrčič pa deseti paut.

Neje minolo do drugoga dneva. Nouva sveklina njim je znouva nej dala spatí. Pa eške ružilo pa treskalo je kak v pekli. Kuman so čakali na sunce. Sunce je bar tiüma.

Miki Roš

LEP DAN V PREKMURJU

4. aprila 2008 smo učenci in učitelji, ki smo 28. novembra 2007 sodelovali na tekmovanju iz porabske literature, šli na izlet v Prekmurje. Ta izlet nam je organiziral Zavod za šolstvo Republike Slovenije preko turistične agencije „Pütra“ v Murski Soboti. Na

Skupinska slika pri Babičevem mlinu

tem izletu smo spoznavali znamenitosti Prekmurja. Najprej smo si ogledali podjetje Radenska v Radencih. Tam smo dobili tudi pijačo za cel dan. Po ogledu tovarne smo obiskali terme Radenci, in se sprehajali po parku. Na žalost nismo videli veveric.

Potem smo nadaljevali pot do Veržeja, ogledali smo si Babičev mlin na Muri. Gospod Babič nam je pripovedoval zgodbo o mlinu. Zvedeli smo tudi to, da je to že njihov četrty mlin. Po zanimivi zgodbi in po ogledu mlina smo se odpravili proti Murski Soboti. Občudovali smo, Pokrajinsko in študijsko knjižnico, pogledali smo otroški in odrasli oddelek. Naslednji naš obisk je bil v uredništvu časopisa Vestnik in radija Murski val. Opazovali smo kako nastaja časopis ali ena radijska oddaja. To je bilo zelo zanimivo. Za darila smo dobili majice z napisom Vestnik ter Murski val. Za kosilo smo dobili pico in sok. Naša pot se je nadaljevala proti Moravskim Toplicam, v Terme 3000, kjer smo se kopali. Do večerje smo tukaj uživali, se žogali, kopali in

tudi drsali po toboganu. Po kopianju smo se odpravili proti domu, med potjo smo imeli večerjo.

Ta dan smo se počutili zelo dobro. V imenu udeležencev bi se rada zahvalila za nagradni izlet organizatorju, posebej hvala gospe mag. Valeriji Per-

Z mlinarjem na Muri

ger, višji svetovalki za šolstvo Slovencev na Madžarskem.

Hvala naši prijazni vodički, od

katere smo dobivali med potjo mnogo novih, zanimivih informacij. Hvala še tovarni Radenska za pijačo, časopisu Vestnik in radiu Murski val za majice.

**Martina Zakoč
DOŠ Gornji Senik**

Jeseni smo se udeležili tekmovanja iz slovenščine in za nagrado smo dobili izlet. Udeležili so se ga otroci iz osnovnih šol Števanovci in Gornji Senik in mi iz Gimnazije v Monoštru. Odhod je bil zjutraj zelo zgo-

daj. Na avtobusu nas je čakala prijazna vodička Violeta. Pot nas je vodila najprej v Radence. Tam smo si ogledali, kako stekleničijo mineralno vodo. To je bilo za nas zanimivo. Potem smo se z avtobusom peljali do Veržeja, kjer smo si ogledali Babičev mlin na reki Muri. Naša tretja postaja je bila Murska Sobotica. Tu smo si ogledali lepo študijsko knjižnico. Nato smo si ogledali radijsko postajo Murski Val, ki je dobro znan vsem prebivalcem Pomurja in Porabja. Imeli smo možnost videti, s kakšno tehniko delajo. Pokazali so nam, kako urejajo časopis Vestnik. Takrat smo že bili zelo lačni in smo komaj čakali, da nam prinesejo pice. Naš program se je nadaljeval s kopianjem. Tu smo uživali skoraj tri ure, ne samo mi, tudi učiteljice in učitelj. Po

končanem kopianju smo šli do gostišča Šinjur, kjer smo imeli okusno večerjo. Po večerji smo se napotili domov. Res smo preživeli lep dan in hvala Valeriji Perger, da nam je organizirala to pot.

**Diana Holec,
Gabriella Labric,
Laslo Pinter,
Gimnazija
Monošter**

MLAŠEČI

KAUT

TV SLO PETEK, 18.04.2008, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.35 OSMI DAN, 12.05 ČLOVEK, DREVO IN GORA, DOK. ODD., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 DUHOVNI UTRIP, 13.35 ROŽMARINKA IN TIMIJANKA, ANG. NAD., 14.20 SLOVENCI V ITALIJI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 MEDVEDEK, RIS., 15.55 FIFI IN CVETLIČNIKI: BOROVNIČEVO PRESENEČENJE, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: MORJE, 16.25 PETA HIŠA NA LEVI: DAN DOBRIH DEL, DRUŽ. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 POSEBNA PONUDBA, 17.35 TV POGLED, 17.45 VOJNA NAPOVED ZNANOSTI, ANG. DOK. ODD., 18.40 BRENČ IN CVETKA, RIS., 18.45 TINČEK, RIS., 19.00 DNEVNI, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 ZAČINIMO ZNOVA, TV SER., 20.30 NA ZDRAVJE! 22.00 ODMEVI, EVROPA, SI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.20 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 18.4.1990, 0.50 VOJNA NAPOVED ZNANOSTI, ANG. DOK. ODD., 1.45 DNEVNIK, 2.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.45 INFOKANAL

PETEK, 18.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.20 TEDENSKI IZBOR, 16.35 PRIMORSKI MOZAIK, 17.05 ŠTUDENTSKA, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 REGIONALNI PROGRAMI TV SLOVENIJA, 19.00 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: JANA MILČINSKI IN SPOMINI NA SOPROGA FRANETA, 20.00 KRAKATAU - ZADNJI DNEVI, ANG. DOK. SER., 20.50 BRAM IN ALICE, AM. NAD., 21.15 ZLOBA, AM. FILM, 23.00 MOJE POLETJE LJUBEZNI, ANG. FILM, 0.20 DEADWOOD, AM. NAD., 1.25 INFOKANAL

SOBOTA, 19.04.2008, I. SPORED TVS
6.05 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.40 POLNOČNI KLUB, PON., 11.55 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TEKMA, 14.15 ITALIJAN, RUSKI FILM, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.15 LABIRINT, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 SOBOTNO POPOLDNE, 18.40 DINKO POD KRINKO, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 50 LET TELEVIIZIJE: PRAVI BIZNIS, HUM. NAN., 20.50 50 LET TELEVIIZIJE, 21.45 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.15 HRI-BAR, 23.20 RIM, AM. NAD., 0.15 CARLITOV ZAKON, AM. FILM, 2.35 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 19.4.1990, 3.00 DNEVNIK, 3.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.50 INFOKANAL

SOBOTA, 19.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.00 SKOZI ČAS, 8.10 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 19.4.1990, 8.35 VROČI STOL, 9.30 PRIMORSKI MOZAIK, 10.00 ŠTUDENTSKA, 10.20 Z GLAVO NA ZABAVO, 10.50 ABSALONOVA SKRIVNOST, DANSKA NAD., 11.45 TEDENSKI IZBOR, 15.20 OLIMPIJSKI MAGAZIN - POZDRAVLJEN, PEKING, 15.55 DP V ODBOJKI (M), 18.10 NOGOMET, BLACKBURN - MANCHESTER UNITED, 20.00 ŠOLA ZA ŽIVLJENJE, AM-KAN. FILM, 21.30 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.00 ALPE-DONAVAJADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE, 22.30 SOBOTNO POPOLDNE, 0.45 STRELICE NASPROTNE USODE, KAN. NAD., 1.30 KRONSKA PRINCESA, ŠVEDSKI TV FILM, 3.10 INFOKANAL

NEDELJA, 20.04.2008, I. SPORED TVS
7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.15 ŠPORT ŠPAS, 10.50 SLEDI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.25 FINA GOSPA, ANG. NAD., 14.55 SAMO BEDAKI IN KONJI, ANG. NAD., 15.30 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 POKEC, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 ZVEZDE POJEJO, 21.25 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.15 ARS 360, 22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.00 VSTAJENJE OD MRTVIH, SRBSKI FILM, 1.10 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 20.4.1990, 1.40 DNEVNIK, 2.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.30 INFOKANAL

NEDELJA, 20.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.10 SKOZI ČAS, 9.20 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 20.4.1990, 9.45 GLOBUS, 10.15 ZAPOJTE Z NAMI, 10.30 SLOVENSKA LJUDSKA GLASBILA IN GODCI: OPREKELJ, GLASB. DOK. SER., 10.50 ZDRAVLJENJE Z MORSKIMI PSL, ANG. POLJ. SER., 11.50 TEDENSKI IZBOR, 14.15 DIANA, SRBSKA DOK. ODD., 15.00 KONCERT ROMSKE SKUPINE LANGA, 15.55 NOGOMET, HIT GORICA - MARIBOR, 17.50 MOBY DICK, AM. FILM, 20.00 URGENCA POD EVERESTOM, ANG. DOK. ODD., 20.55 KMETIJE, POLJSKA NAD., 21.50 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.35 SOPRANOVI, AM. NAD., 23.20 NA UTRIP SRCA, 0.00 INFOKANAL

PONEDELJEK, 21.04.2008, I. SPORED TVS
6.30 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 VOJNA NAPOVED ZNANOSTI, ANG. DOK. ODD., 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 ZVEZDE POJEJO, 15.10 DOBER DAN, KOROSKA, 15.40 TIMOTEJ HODI V SOLO, RIS., 16.05 KOŽA, DLAKA, PERJE: VELIKANI MŌRJA, DOK. NAN., 16.10 SEJALCI BESED: JOSIP JURČIČ, OTR. NAN., 16.35 BINE: KOSTANJ, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.35 IN ČLOVEK JE IZNAŠEL ŽIVALI, FRANC. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 LOKOMOTIVČEK TOMAŽ IN PRIJATELJI, RIS., 18.45 ADI V MORJU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 VROČI STOL, 21.00 ROŽMARINKA IN TIMIJANKA, ANG. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREM, 23.00 UMETNI RAJ, 23.25 GLASBENI VEČER, 1.00 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 21.4.1990, 1.25 IN

CLOVEK JE IZNAŠEL ŽIVALI, FRANC. DOK. SER., 2.15 DNEVNIK, 2.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.20 INFOKANAL

PONEDELJEK, 21.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.15 SOBOTNO POPOLDNE, 11.30 SLOVENCI V ITALIJI, 12.00 POSEBNA PONUDBA, 12.15 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 13.00 OSMI DAN, 13.30 ARS 360, 13.45 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 21.4.1990, 14.10 ALPE-DONAVAJADRAN, 14.40 EVROPA.SI, 15.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 SLOVENIJA DANES - REGIONALNI PROGRAMI, 19.00 BERLIN, BERLIN, NEMŠ. NAN., 20.00 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 KNJIGA MENE BRIGA, 22.20 RESNIČNA RESNIČNOST, 22.50 V MRTVEM KOTU: HITLERJEVA TAJNICA, AVST. FILM, 0.15 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 2.20 INFOKANAL

TOREK, 22.04.2008, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 NA POTEPO SPOMINU, 9.35 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 IN ČLOVEK JE IZNAŠEL ŽIVALI, FRANC. DOK. SER., 12.00 DRUŽINSKE ZGODBE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VROČI STOL, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 HE-MAN, RIS., 16.05 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM OKRASNA ORHIDEJA, POUČNO RAZV. ODD., 16.10 ZOJA KAJETO, RIS., 16.25 KNJIGA MENE BRIGA, 16.45 LEPA NEDELJA PRI SV. JAKOBU NA RESNIKU, AN. FILM, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.35 GOZDOVI SLOVENIJE, DOK. SER., 18.00 Z GLAVO NA ZABAVO, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.40 ANGELINA BALERINA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 MEDNARODNA OBZORJA: JUŽNA AFRIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 JAPONSKA V RUŠEVINAH, FRANC. DOK. ODD., 23.55 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 22.4.1990, 0.20 GOZDOVI SLOVENIJE, PON., 0.45 KOŠUTI, FRANC. FILM, 2.20 DNEVNIK, 2.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.20 INFOKANAL

TOREK, 22.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.30 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 22.4.1990, 8.00 STUDIO CITY, 9.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 SLOVENIJA DANES - REGIONALNI PROGRAMI, 19.00 V DUHU GLASBENEGA IN PLESNEGA IZROČILA, 20.00 SVET OPERE: LYONSKA DRŽAVNA OPERNA HIŠA, NEMŠ. DOK. SER., 20.25 GLOBUS, 21.00 OSAMLJENA LJUBEZEN, POLJSKI FILM, 23.00 PAPEŽ JANEZ PAVEL II., IT.-AM. NAD., 0.25 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 2.30 INFOKANAL

SREDA, 23.04.2008, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, 10.45 KNJIGA MENE BRIGA, 11.05 LEPA NEDELJA PRI SV. JAKOBU NA RESNIKU, AN. FILM, 11.15 Z GLAVO NA ZABAVO, 11.40 GOZDOVI SLOVENIJE, DOK. SER., 12.10 NA UTRIP SRCA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ARS 360, 13.30 UMETNI RAJ, 14.00 MEDNARODNA OBZORJA: JUŽNA AFRIKA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ANA Z ZELENE DOMAČIJE, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.35 IZBRANO POGLAJVE, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ULICA SANJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 FERI LAINŠČEK, METOD PEVEC: HIT POLETJA, SLOV. FILM 21.25 PRVI IN DRUGI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OMIZJE, 0.20 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 23.4.1990, 0.45 IZBRANO POGLAJVE, PON., 1.35 DNEVNIK, 2.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.35 INFOKANAL

SREDA, 23.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.00 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 23.4.1990, 8.25 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 9.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 SLOVENIJA DANES - REGIONALNI PROGRAMI, 19.00 VEČERNI GOST: DR. MIHA KOS, 19.55 ŠPORT, 22.00 OPERACIJA CARTIER, TV FILM, 23.30 VAN VEETEREN: PRIMER G, ŠVEDSKA NAN., 1.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 3.05 INFOKANAL

ČETRTEK, 24.04.2008, I. SPORED TVS
6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 IZBRANO POGLAJVE, 11.40 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZAČINIMO ZNOVA, TV SER., 13.45 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SREBRNOGRIVI KONJIČ, RIS., 16.05 UBEŽNIKA, IGR. FILM IZ FINSKE, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 IN TO JE VSE!, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 DOKUMENTARNA ODDAJA, 20.50 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.35 CIRIL KOSMAČ-JURIJ SOUČEK: BALADA O TROBENTI IN OBLAKU, MONODRAMA, 0.30 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 24.4.1990, 1.00 DUHOVNI UTRIP, 1.15 DNEVNIK, 1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.15 INFOKANAL

ČETRTEK, 24.04.2008, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.30 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 24.4.1990, 7.55 HRI-BAR, 9.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 SLOVENIJA DANES - REGIONALNI PROGRAMI, 19.00 Z UMETNIKI ... PORTRET SLOVENSKEGA GLASBENIKA - IGOR OZIM, 20.00 50 LET TELEVIIZIJE: IZ ARHIVA PORLA, 20.30 NOGOMET, POKAL UEFA, POLFINALE, 23.30 POJDI, MALA! BELG.-FRANC. FILM, 1.10 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 3.15 INFOKANAL

Vabilo

Zveza Slovencev na Madžarskem

Vas vljudno vabi na

Revijo otroških kulturnih skupin ZSM,

ki bo 20. aprila (v nedeljo) 2008,

ob 15.00 uri

v kulturnem domu v Sakalovcih.

Predstavili se bodo:

- FS I. in FS II. ZSM DOŠ Gornji Senik,
- FS I. in FS II. ZSM DOŠ Števanovci,
 - FS ZSM Sakalovci,
 - Pevska zborčka ZSM DOŠ Gornji Senik in Števanovci,
- Mlado gledališče ZSM Monošter,
- Seničke zvezdice ZSM DOŠ Gornji Senik

SMEJ JE POU ZDRAVDJA

Moški

Laži

Ka pravi na poročni noči mouž, šteri je šofer? Na, tū so namē že tō dojnjali!

In zobozdravnik? Nede bolelo!

Školnik? Ponavljanje je mati znanja.

Djagar? Samo sam probo striliti!

Pilot? Bog vari, ka bi trbelo doj iti.

Rdeče

Ena ženska se tak naglo vozi, ka sploj ne vzeme vpamet posevjt, steri že dugo rdeče svejti. Zatok, ka nešče priznati, da je hibo napravla, pride na birovijo. Birov go pita: »Povejte, gospa, ka je vaša meštirija?«

»Leranca sam,« pravi.

Zdaj birovi ešče lampe odprejete ostanajo.

»Vejte ka, draga gospa, že leta dugo na tau čakam,« se obrne pa svojomi pomočniki zapovej: »Prineste nūt velko tablo pa dvej-tri kili krede. Vi, gospa leranca, nam pa petstokrat na tablo napišite: Nigdar se več ne mo pelala prej rdečoga!«

Vse naaupek

Ilonka pa Rožika sta dvej dobre padaškinje. Ilonka je bole vse najgeri, zato pita Rožiko: »Ka zdaj dela tvoj mouž, ka več nema službe?«

»Djagarom pomaga pa se z njinim autonom vozi.«

»Kak pa dé njemi?«

»Vse naaupek, kak bi trbelo. Z autonom vse zavadi, s pūškšov pa nika.«

V. Gašpar

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo
Urada RS za Slovence v zamejstvu
in po svetu ter Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine na
Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22
EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB